

**Comisia cultură, educație,
cercetare, tineret, sport și mass-media**

RAPORT

**la proiectul de lege pentru modificarea Codului educației al
Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014
Nr. 301 din 25.10.2021
Lectura II**

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, în conformitate cu art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, a examinat proiectul de lege nr. 301 din 25.10.2021 propus în Parlament de un grup de deputați și, reieșind din competențele și atribuțiile funcționale, comunică următoarele.

Proiectul de lege pentru modificarea Codului educației nr.152/2014 a fost examinat și discutat pentru prima lectură în ședința plenară din 9 decembrie 2021. Promovarea introducerii termenului de bullying în cod va permite o mai bună înțelegere a fenomenului și va constitui un început de reglementare legală de către autorități. La definitivarea proiectului pentru lectura a doua au fost examinate propunerile din avizul Guvernului, amendamentele deputaților, obiecțiile Direcției generale juridice și ale Avocatului Poporului pentru drepturile copilului, care au fost reflectate în tabelul de sinteză. Sinteza și proiectul redactat sunt părți componente ale prezentului raport.

Urmare a examinării, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, cu votul unanim al membrilor prezenți (8 „pro”), propune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege nr. 301 din 25.10.2021 în lectura a doua.

**Președintele Comisiei
Liliana NICOLAESCU- ONOFREI**

L E G E

pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319–324, art. 634), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3, după noțiunea „alternative educaționale” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*bullying* – formă de agresivitate care se manifestă în mod intenționat, repetat și prin dezechilibru de putere în relațiile dintre copii, elevi sau studenți și care se referă la acele comportamente prin care un copil, un elev, un student ori un grup rănește, dăunează, provoacă suferință, neputință sau aduce prejudicii demnității umane. Acest tip de agresivitate se desfășoară, în principal, în instituțiile de învățământ și în spațiile destinate educației și formării profesionale;”.

2. Articolul 7:

la litera h), după cuvântul „egalității” se introduc cuvintele „și nediscriminării”;

articolul se completează cu litera r) cu următorul cuprins:

„r) principiul nonviolentei.”

3. La articolul 136, alineatul (7) se completează cu următorul enunț: „Măsurile de protecție împotriva bullying-ului sunt stabilite într-o metodologie cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului, aprobată de Ministerul Educației și Cercetării.”

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Ministerul Educației și Cercetării, în termen de o lună de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aproba o metodologie cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ЗАКОН

о внесении изменений в Кодекс Республики Молдова об образовании № 152/2014

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст. I. – В Кодекс Республики Молдова об образовании № 152/2014 (Официальный монитор Республики Молдова, 2014 г., № 319–324, ст. 634), с последующими изменениями, внести следующие изменения:

1. Статью 3 после понятия «образовательные альтернативы» дополнить понятием следующего содержания:

«буллинг (травля) – форма агрессии, проявляемая преднамеренно, систематически и посредством неравного распределения сил во взаимоотношениях между детьми, учениками или студентами и относящаяся к тем формам поведения, при которых ребенок, ученик, студент либо группа таковых причиняют боль, вред, вызывают страдания, бессилие или наносят вред человеческому достоинству. Такой вид агрессии происходит в основном в образовательных учреждениях и в местах, предназначенных образованию и профессиональной подготовке;».

2. В статье 7:

пункт h) после слова «равенства» дополнить словами «и недискриминации;»;

дополнить статью пунктом g) следующего содержания:

«g) принцип ненасилия.».

3. Часть (7) статьи 136 дополнить следующим предложением: «Меры защиты от буллинга устанавливаются в утвержденной Министерством

образования и исследований методологии по предотвращению и борьбе с буллинг-ом.».

Ст. II. – (1) Настоящий закон вступает в силу по истечении шестимесячного срока со дня опубликования настоящего закона в Официальном мониторе Республики Молдова.

(2) Министерству образования и исследований в месячный срок со дня вступления в силу настоящего закона утвердить методологию по предотвращению и борьбе с буллингом.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

S I N T E Z A

amendamentelor, obiectiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014

Nr. 301 din 25.10.2021

Nr. crt.	Textul părții constitutive a Legii.	Textul părții constitutive a proiectului de lege.	Autorul amendamentului, propunerii, obiectiei.	Conținutul.	Rezultatul examinării în ședința Comisiei sesizate în fond.
1.		„Art. I. – Codul educației nr. 152/2014, publicat la 24.10.2014 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr. 319-324 art. 634, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:”	Guvernul, Direcția generală juridică.	A fost propus ca clauza de adoptare să fie scrisă în felul următor: „Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:”	Acceptat.
2.	Articolul 3. Noțiuni principale în sensul prezentului cod, următoarele noțiuni principale semnifică: alternative educaționale	„Articolul 3. Noțiuni principale -după definiția noțiunii „ alternative educaționale ” se completează cu următoarele definiții.”	Guvernul.	Guvernul a propus următoarea expunere: „La articolul 3, după noțiunea „ <i>alternative educaționale</i> ” se introduce noțiunea „ <i>bullying</i> ” cu următorul cuprins:” .	Acceptat.
3.		“ Bullying- este o formă de agresivitate care se manifestă în relațiile dintre copii și se referă la acele comportamente prin care un copil sau un grup de	Guvernul, Direcția generală juridică.	A fost propus expunerea noțiunii de bullying în următoarea formulare: „ <i>Bullying</i> - formă de agresivitate care se manifestă în mod intenționat, repetat și prin dezechilibrul de putere, în relațiile dintre copii, elevi sau studenți,	Acceptat.

		copii rănește, dăunează, provoacă suferință, neputință, aduce prejudicii demnității personale în mod intenționat și repetat pentru a obține beneficii sociale : statut, putere, influență în grupul de semenii, prestigiu, popularitate în condițiile în care între copilul/grupul care rănește și copilul rănit există un dezechilibru de putere. Acest tip de agresivitate se desfășoară în relațiile dintre frați, în unitățile de învățământ și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale;”		și se referă la acele comportamente prin care un copil/elev/student sau un grup rănește, dăunează, provoacă suferință, neputință, aduce prejudicii demnității umane. Acest tip de agresivitate se desfășoară, în principal, în instituțiile de învățământ și în spațiile destinate educației și formării profesionale;”	
4.		copii rănește, dăunează, provoacă suferință, neputință, aduce prejudicii demnității personale în mod intenționat și repetat pentru a obține beneficii sociale : statut, putere, influență în grupul de semenii, prestigiu, popularitate în condițiile în care între copilul/grupul care rănește și copilul rănit există un dezechilibru de putere. Acest tip de agresivitate se desfășoară în relațiile dintre frați, în unitățile de învățământ și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale;” -(Bullying fizic, Bullying verbal, Bullying emoțional/relațional, Bullying sexual, Bullying cibernetic)”	Guvernul, Direcția generală juridică.	A fost recomandat excluderea textului „(Bullying fizic, Bullying verbal, Bullying emoțional/relațional, Bullying sexual, Bullying cibernetic)”, fiindcă definițiile pentru noțiunile menționate lipsesc în conținutul proiectului.	Acceptat.
5.		- Articolul 157, se completează cu următorul conținut: „f) - în termen de 12 luni de zile de la intrarea în vigoare a acestor modificări va elabora și prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu aceasta. „g) -va aduce actele sale normative în concordanță cu modificările actuale și va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia.	Guvernul, Direcția generală juridică.	A fost propus expunerea articolului II după cum urmează: „Art. II. - (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) Ministerul Educației și Cercetării, în termen de o lună de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aproba normele metodologice de prevenire și combatere a bullying-ului.”	Acceptat.

6.		Deputat, Ana Oglindă.	<p>A fost propus completare proiectului cu următorul text: „-La art. 3, după definiția noțiunii “bullying”, se completează cu următoarea definiție:</p> <p>„Cyberbullying-ul (bullying cibernetic) - reprezintă o formă de bullying datorată digitalizării tuturor activităților zilnice, inclusiv accesul liber al copiilor la rețelele de internet și/sau constă în elemente de hărțuire on-line, mesaje cu conținut defăimător, ofensator, instigare la ură către semenii săi. Cyberbullying-ul poate fi substratul de bază al bullying-ului generat printre copii de diferite vârste.”</p> <p>-Lit. f) și g) din art. 159 se propun de a fi excluse.</p> <p>2.Se propune completarea prezentului proiect de lege cu un nou articol (Art. II), care va următorul conținut:</p> <p>“Art. II - (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p> <p>(2) Guvernul în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi:</p> <p>a)va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;</p> <p>b)va asigura elaborarea normelor metodologice de prevenire și combatere a bullying-ului în sistemul de învățământ.”</p>	<p>Nu a fost acceptat, deoarece acțiunile de intrare în vigoare a actului legislativ sunt necesare în termen de 6 luni și elaborată metodologia pentru a putea fi aplicată pentru noul an de studii 2022-2023. Definițiile noțiunilor vor fi introduse în metodologie.</p>
7.	Art. 133. Formarea profesională continuă	Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului.	<p>Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului a propus completarea art. 133 cu un alineat nou, alineatul (4) cu următorul conținut: „În cadrul programelor de formare continuă a personalului didactic se vor introduce sesiuni de informare/teme/cursuri de perfecționare asupra problemelor legate de bullying în vederea dobândirii de competențe în identificarea acestora și a capacității de aplicare a unor strategii educaționale potrivite pentru prevenirea și combaterea acestora”.</p>	<p>Nu a fost acceptat, deoarece scopul art. 133 este de a oferi cadrul general referitor la formarea profesională continuă a profesorilor și nicidecum de a veni cu lista de stagii care trebuie parcurse. Includerea unei prevederi referitoare la o tematică de instruire va fi</p>

					neproportional în raport cu multe alte teme necesare să fie în atenția profesorilor. Aceste propuneri vor putea fi incluse în metodologia care va fi aprobată de minister.
8.	Art. 135. Obligațiile personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere	Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului	Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului a propus completarea art. 135 după cum urmează: -la lit. i) după cuvintele „violență fizică sau psihică” se completează cu sintagma „inclusiv bullying”; -la lit. j) după sintagma „să informeze elevii despre toate formele de violență și manifestările comportamentale ale acestora” se completează cu sintagma „inclusiv bullying”; -la lit. l) după sintagma „să intervină pentru a stopa cazurile de abuz și neglijare a copilului” se completează cu sintagma „inclusiv bullying”;		Nu a fost acceptat, deoarece poate fi creat un precedent inechitabil prin evidențierea doar a unei forme de agresiune față de copii.
9.		Direcția generală juridică.	DGJ a menționat că noțiunile principale fac parte din dispozițiile generale ale actului normativ, ce cuprind prevederi care orientează întreaga reglementare, determină obiectul și principiile acesteia. În situația în care, în dispozițiile generale, unele idei sunt exprimate într-o formă generală, cu funcție de elemente de definire, ele se reiau în cuprinsul actului normativ, sub formă detaliată de soluții legislative concrete, constituind ipoteze în problematica reglementării.		Acceptat. De văzut amendamentul deputatului Comisie CEM E. Sinchevici.
10.		Direcția generală juridică.	Codul educație trebuie să prevadă reglementări clare cu privire la interzicerea acțiunilor de bullying, consecințele juridice ale nerespectării regulilor, drepturilor și obligațiilor, precum și mecanismul de sancționare pentru acțiunile de bullying în instituțiile de învățământ.		Nu a fost acceptat, sancțiunile vor fi prevăzute în Metodologia cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului care va fi elaborată de MEC.

11.	Art. 136. Drepturile elevilor și studenților (7) Elevii și studenții din instituțiile de învățământ beneficiază de protecție și asistență socială și medicală în condițiile legii.		Deputat Comisie CEM E. Sinchevici.	A fost propus ca art. 136 alin. (7) să fie completat cu o propoziție cu următorul cuprins: „Măsurile de protecție împotriva bullying-ului sunt stabilite în Metodologia cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului, aprobată de Ministerul Educației și Cercetării.”	Acceptat.
-----	---	--	---------------------------------------	---	-----------

Președintele Comisiei
Liliana NICOLAESCU- ONOFREI